

KASZTOVSZKY LÁSZLÓ

A Kőlcsey Társaság hagyományápoló munkája

A Fehérgyarmaton alapított, de országos hatókörű Kőlcsey Társaság 1989-es megalakulásától kezdve három meghatározó célt tűzött ki maga elé. Az egyik Kőlcsey és a *Hymnus* kultuszának őrzése, gazdagítása, az emlékhelyek gondozása. Ennek az egyik területét jelenti az a munka, amit az emlékhelyek gazdáival, az önkormányzatokkal végzünk együtt Szatmárcsékén, Álmosdon és Szödemeteren, azon a három helyen, amelyek meghatározóak voltak a költő életében. Bizonyítja ezt a munkát a szatmárcsekei emlékszoba kibővítése, anyagának gazdagítása. Munkánk eredményeként őrzi az emlékszoba Péreli Zsuzsa gobelin művész *Hymnus* című alkotásának egy másolatát, Kerekes Elek festőművész festményeit: *Hymnus* című triptichonját és egy

Református templom, Szödemeeter (Vértesi László)



Kőlcsey-portrét. Itt helyeztük el Kallós Péter – volt elnökségi tagunk – Kőlcseyvel kapcsolatos gazdag bélyeggyűjteményét, és kiadványaink sora gazdagítja az itteni anyagot. Álmosdon szerepet vállaltunk mindig a Kőlcsey-ház és -múzeum felújításában, előteremtettük a ház fedéséhez szükséges nádat, gazdagítottuk a dokumentumanyagát. Szödemeteren a Kőlcsey Társaság egy országos gyűjtés szervezésével befolyt összegből rendbe tette a református templomot, ahol Kőlcseyt keresztelték. A harangozó-lakásban az Erdélyi Magyar Kulturális Egyesület segítségével Kőlcsey-emlékszobát hoztunk létre. A templom előtt felállítottuk Kőlcsey szobrát, Kő Pál alkotását. Abban a törekvésben is szerepet vállalunk, hogy a szülőházat meg tudjuk szerezni a helyi görög katolikus gyülekezettől, és tartós bérletbevitellel a magyar állam ott Kőlcsey-emlékházat rendezhessen be. Mára elértük azt, hogy nem ellenségként, hanem barátként, társként fogadnak bennünket a már szinte teljesen román településen, visszatehettük az 1990-ben levett és szétört kényvelvű emléktáblát, és támogatóivá váltak annak a törekvésnek is, hogy emlékházzá legyen a volt szülőház. Büszkék vagyunk arra, hogy a Szatmárnémeti Kőlcsey Kör és az Erdélyi Magyar Kulturális Egyesület mellett mi is részt tudunk venni ebben a harmóniateremtő kezdeményezésben a két nép között.

Mi voltunk kezdeményezői a magyar kultúra napja megünneplésének.

Ugyancsak ennek a munkának a része az is, hogy első perctől koszorúzást szervezünk a *Hymnus* megírásának napján a költő sírjánál, majd 1994-től a református templomban tartjuk az ünnepséget, amellyel a Magyar Kultúra Napjának országos rendezvénysorozatát nyitjuk meg minden évben. Itt adjuk át a Kőlcsey-emlékplakettet egy olyan alkotóművésznek, aki életművével a magyar és az európai kultúrát gazdagította. Az emlékérmét eddig a következő művészek vehették át: Szokolay Sándor, Melocco Miklós, Kányádi Sándor, Szabó István filmrendező, Csoóri Sándor, Makovecz Imre, Vásárhelyi László, Kő Pál, Kallós Zoltán, Jókai Anna, Kocsár Miklós, Péreli Zsuzsa, Nagy Gáspár, Szilágyi István, Szabó Dénes, Jankovics Marcell, Görömbei András, Sebestény Márta, Korniss Péter, Vári Fábrián László, Töröcsik Mari és Ágh István. A 2010-es rendezvényt megriztelte jelenlétével a Magyar Köztársaság Elnöke is, a rendezvényt közvetítette a Duna Televízió. De minden kultúra napi ünnepet egyenesben közvetít az Európa Rádió és több internetes hírportál is. Beszámoló és összefoglaló pedig a közszolgálati televíziók műsorain nézhető. A Kőlcsey Televízió többször ismétli az egész rendezvényről készült felvételt.

A hagyományteremtés szándékával szerveztük meg a „Kőlcsey: össze-



Álmosd, Kőlcsey-kúria (Orbán Domonkos felvétele)

tartó erő a nemzet és a mai ifjúság számára” rendezvényünket középiskolás tanulók számára. Ebben együtt dolgoztunk a Szatmárnémeti Kőlcsey Körrel. Az első rendezvényt 2013-ban tartottuk, és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből négy iskola tanuló, a Partiumból öt középiskolai képviselői vettek részt rajta. A második rendezvényre 2014 nyarán került sor, ide már meghívtunk egy kárpátaljai iskolát is, a harmadik találkozót pedig 2016 januárjában A Magyar Kultúra Napja ünnepét megelőzően tartottuk. A célunk az, hogy a fiatal nemzedéket közel hozzuk a hagyományápoló munkához, s megismerjük azt, hogy generációjuk hogyan viszonyul Kőlcsey szellemiségéhez, a nemzeti és az európai értékekhez. A másik cél pedig az, hogy ezek a fiatalok felismerjék közös magyarságuk különböző keretekben megőrzött értékeit, megbecsüljék egymás sajtóságos kultúrártékeit, barátságok alakuljanak ki közöttük. A négy napos programban előadásokat

tartunk, vetélkedőket szervezünk, szavalóversenyen fejezik ki érzelmeiket, gondolataikat a fiatalok – Kőlcsey szavaival. De talán a legfontosabb az, hogy vitaesteken mondhatják el nézeteiket a költőről, nemzeti érzésükről, a sajátos élethelyzetükben megjelenő problémákról. Szerveztünk Kőlcsey-vetélkedőket és szónoki versenyeket is.

A két eddigi találkozó egyik feladata az volt, hogy esszében fogalmazzák meg saját Kőlcsey-képüket és egy Kőlcsey-vers mai jelentését. A soron következő találkozóra a pályamunka egy 3-5 perces film készítése egy szabadon választott Kőlcsey-témáról.

A Kőlcsey Társaság elnöke büszkén számolt be a közgyűlésen arról, hogy egy nyíregyházi ünnepségen odalépett hozzá egy középiskolás fiatalember, hogy elmondja: előzőleg nem hitte, hogy egy kulturális diákrendezvényen való részvétel ennyire nagy élmény lehet a számára. Tevékenységünk másik fontos területe a Kőlcsey-életmű feltárása, közzététele, megismertetése a fiatal korosztállyal. Eddig 21 kötetet adtunk ki a Társasági Füzetek sorozatban. Ezek legtöbbször az életmű kutatói számára kínálnak tudományos érdekességeket. Adattárként is szolgálnak a további kutatáshoz. Ilyen kötet például a Kőlcsey-család genealógiáját feltáró könyv. Kőlcsey gazdasági levelezésének bemutatása is megtörtént. Kiadtuk a debreceni diákegyetemi iratait és a költő-politikus Szatmár megyei főjegyzői időszakából származó fogalmazványait is. Vannak kiadványaink, amelyek az egyetemisták és irodalommal foglalkozók nagyobb táborának szólnak, például a 20. századi *Hymnus*-értelmezések bemutatása, a *Vanitatum vanitas* szövegvilága, vagy a szatmárcsekei fejfák néprajzi érdekességeinek a közzététele.

Vannak a nagyközönségnek szánt kötetek is, például a *Hymnus*-fordítások közlése. A középiskolásokhoz ingyen juttattuk el a *Paranjesist*.

A munkánk harmadik fontos területe a régió kulturális életében való aktív részvétel, a régió kulturális, művészeti, irodalmi és néprajzi értékeinek a népszerűsítése. A legfontosabb eredményünk a Szatmári Irodalmi Napok rendezvénysorozata. Minden második évben, szeptember utolsó hétvégéjén háromnapos rendezvényt tartunk Fehérgyarmaton, ahol egy neves képzőművész tárlatát nyitjuk meg, majd irodalmi előadások következnek.

2009-től kezdve Álmosdon is tartunk ilyen rendezvényt Álmosdi Kőlcsey Napok címmel.

A kulturális és tudományos élet területén elért eredményeink kiegészülnek azokkal a munkákkal is, amelyeket a hagyományos tevékenységünk mellett végeznek a Társaság és tagjai.

A társaságnak nincs alkalmazottja, nincs a munkát pénzért végző vezetője.

Számos tervünk és célunk van; remélem, még sokáig végezheti a társaság a Kőlcsey Ferenc nevének fényében felvállalt munkát.